

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

KINNITATUD direktori käskkirjaga

10.10.2025. a

kk nr 1.1-6/57

Heakskiidetudhoolekogu poolt

09.10.2025. a

protokoll nr 1

Kooskõlastatud pedagoogilise nõukoguga koosolekul

09.10.2025. a

protokoll nr 1

Sisukord

Sisukord

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava 2025	1
1. Lasteaia liik	3
2. Lasteaia hetkeolukord ja eripära	3
3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted	6
4. Lasteaia päevakava	7
5. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus	9
6. Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus	10
6.1.1. Muukeelne laps	11
6.1.2. Logopeediliste probleemidega lapsed	12
6.1.3. Tasandusrühm	13
6.1.4. Andekad lapsed	14
6.1.5. Aktiivsus- ja tähelepanuhäirega lapsed	14
6.1.6. Käitumishäiritega lapsed	14
6.1.7. Allergilised ja diabeeti põdevad lapsed	14
7. Lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus	15
8. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	18
9. Sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti	18
10. Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti	26
11. Lasteaia huvitegevuse korraldamise põhimõtted	54
12. Lisad	55
Teadmiste maht ja kvaliteet seitsmes õppetegevuse valdkonnas	59
Sotsiaalsed oskused	59
Refleksiivsed oskused	60
Olulised sündmused õppeaastal	61
Lastetoetus	62
Töö vanematega	63
Laste kõne arengu uurimine	85

1. Lasteaia liik

Liik:	lasteaed
Aadress:	V.Majakovski 8, J.Gagarini 7a
Telefon:	39 738 05 (J.Gagarini 7a hoone), 39 73 090 (V.Majakovski 8 tn hoone)
E-mail:	jaaniussike2003@gmail.com
Kodulehekül:	www.sillamaerukkilill.ee
Koolitusluba:	2882HTM
Registrikood:	75012050
Õppekeel:	eesti keel
Tegevusala:	võimaldab koolieast noorematele lastele hoidu ja alushariduse omandamist
Tegevuspiirkond:	Sillamäe linn
Lasteaia lahtioleku aeg:	6.30-18.30

2. Lasteaia hetkeolukord ja eripära

Sillamäe lasteaed Rukkilill töötab kahes õppehoones, 2024/2025. õppeaastal töötavad lasteaia V. Majakovski tn 8 hoones 6 rühma: 1 sõimerühm ja 5 aiarühma, J. Gagarini tn 7a hoones töötavad 7 rühma: 2 sõimerühma ja 5 aiarühma, neist -1 tasandusrühm Rukkilill. Alates 01.09.2024. a toimub üleminek eestikeelsele õppele ja lasteaias alustavad kõik rühmad tööd eesti keeles, kasutades täielikku keelekümblusmetoodikat, mida lõimitakse teiste õppemetoodikatega.

Sillamäe lasteaia Rukkilill (edaspidi lasteaed) lasteaialaste emakeel on 99% vene keel.

Lasteaial on suur õueala, iga rühma jaoks on eraldi mänguväljak koos varjualustega.

Lasteaias on basseini, muusika- ja spordisaalid, kabinetid tugispetsialistidele, meditsiiniline kabinet ning IT-tehnikaga varustatud rühmaruumid.

Lasteaed on lapsesõbraliku mängu- ja õpikeskkonnaga, lapsest ja tema eripäradest lähtuv ning peredega koostööd tegev haridusasutus. Lasteaia lähedal asub Sillamäe Muusikakool, Sillamäe Huvi- ja Noortekeskus Ulei ning Sillamäe Muuseum, nende asutustega toimib pidev koostöö. Lasteaias on olulisel kohal laste väärtushinnangute kujundamine.

Terviseedendus.

Meie lasteaed kuulub 2015 aasta maist TEL-i võrgustikku. Tervisemeeskond koostab ja uuendab terviseedenduslikke eesmärgi ja põhimõtteid, planeerib ja korraldab ettevõtmisi, toimub siseruumide ja õueala riskianalüüs, osaleme terviseprojektides ja kampaaniates. Õppe-ja arendusjuhi juhtimisel toimub koolieelikute erinevate projektide ja õppetegevuste läbiviimine: projektis Suukool osalemine, tervishoiukabineti külastus koolirühmadele, esmaabikoolitus lastele, terviseteemaliste õppetegevuste läbiviimine kõikidele rühmadele. Lisaks rühmaõpetajale viib vastavalt terviseõpetuse kavale terviseteemalisi õppetegevusi ja mängu läbi muusikaõpetajad. Lasteaias on oma köök. Lasteaia menüü on tasakaalustatud ja toitev.

Keelekümblus.

Alates 2018. a oleme liitunud keelekümblusprogrammiga: 01.09.2018. a avati lasteaias esimene keelekümblsruhm 5-7 aastastele lastele (osalise keelekümbluse programm, eesti keele osakaal 50%). Alates 2023. a oleme liitunud keelekümblusprogrammiga: 01.09.2023 avati lasteaias esimene täiskeelekümblsruhm 2-3 aastastele lastele.

Õpikeskkond

Väärtustame lapsepõlve ja lapsest lähtuvat õpikäsitlust, pakkudes õpikeskkonda, mis on turvaline, positiivse õhkkonna ja valikuvõimalustega. Kaasava hariduse valguses tegutsetakse rühmades ühiselt, kuid arvestatakse igaühe individuaalse võimekuse ja tasemega. Viimastel aastatel oleme õppe- ja kasvatustöös keskendunud aktiivõppemeetodite kasutamisele, prioriteediks on olnud avastus- ja õuesõpe. Õuesõppe järjepidev rakendamine on tõstnud laste keskkonnateadlikkust ning üldist hoolivat ja hoidvat suhtumist nii loodusesse kui ka ümbritsevasse. Avastusõpe on pakkunud avastamislusti, loovat eneseväljendust ja koostöövõimalusi kogu lasteaias (teaduspooltunnid koolieelikutele, rühmade katsed ja vaatlused, koostööine õppimine infotunnis). Lisaks eelnevale on lasteaia eripäradeks ka aastakümneid kestnud traditsioonid: paindlik päevadisain, mis võimaldab vaikse tunni ajal individuaalselt kooliks ettevalmistust, igakuised traditsioonilised õppekäigud ja ühisüritused kogu lasteaiaperega sh lastevanematega. Meile on oluline olla õppiv organisatsioon, mis lähtub lasteaiaperele olulistest ühistest väärtustest, arvestab liikmete huvide, arengu- ja õpivajadustega ning on avatud koostööle.

Lasteaia töökorraldus tugineb riiklikust õppekavast lähtudes koostatud lasteaia oma õppekaval.

Lasteaias väärtustatakse:

- iga lapse võrdset õigust ja võimalust juurdepääsuks kvaliteetsele alusharidusele, mis lubab tal latusalt alustada kooliteed;
- iga lapse eripära ning suutlikkust. Lähtutakse põhimõttest, et kõik lapsed on õpivõimelised, ent iga laps teeb seda erinevas tempos ja talle eriomasel viisil;
- tahte- ja identiteedikasvatust: veendumust eesti keele, kultuuri ja omariikluse väärtustes ning kestlikkuses, silmas pidades ka muu kultuuritaustaga laste eripära;
- iga lapse toetamist tema arengus kõlbeliseks, informeeritud ja vastutustundlikuks kodanikuks;
- tervislikku eluviisi ning kehalist arengut;
- lugupidavat, heatahtlikku ning viisakat käitumist vanemate, teiste täiskasvanute ja eakaaslastega ning sallivat suhtumist erinevustesse;
- „ausa mängu” põhimõtet kõikides tegevustes ja suhtlusolukordades;
- austavat, hoidvat ja säästlikku suhtumist loodus- kultuuri- ja sotsiaalsesse keskkonda.

Lasteaia traditsioonid

Lasteaia on välja kujunenud traditsioonid:

- eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamine;
- eestikeelsed teatrietendused lastele ja lastega;
- avatud uste päevad;
- südamenädal, tervisepäevad lastevanematega, veepeod basseinis;
- ringkäigud linnas ja väljasõidud linna ümbruses;
- teatrinädal lasteaia;
- jõululaat, karneval;
- sügispeod Sillamäe promenaadil ja Toila-Oru pargis;
- näitused laste kunstitöödest ja loodusmaterjalidest; lasteaia sünnipäeva tähistamine;
- Sillamäe lasteaialaste laulu- ja tantsupidu Sillamäe linna- merepäevade raames;
- TEL projekti raames spordipäevad lasteaia territooriumil ja Sillamäe Spordikompleksis Kalev;
- Sillamäe lasteaia Rukkilill perepäev koostööpartneritega.

Lasteaia väärtused:

- Turvalisus- lapsesõbraliku keskkonna loomine, terviseedenduse tähtsustamine, mitmekesiste liikumisvõimaluste ja tervisliku toidu pakkumine.
- Hoolivus – märgata, tunnustada, innustada kõiki: nii lapsi, kui ka lapse vanemaid ning töötajaid.
- Koostöö- lastega, lastevanematega, hoolekoguga, pidajaga, kolleegidega, partneritega ja teiste huvigruppidega.

Visioon:

Sillamäe lasteaed Rukkilill on kaasaegne, iga lapse individuaalsetest vajadustest lähtuv hea õppekvaliteediga ja keskkonnaga haridusasutus, kus professionaalsete kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate ning perede toetusel kasvab väike inimene terveks, kombekaks ja teadmishimuliseks koolilapseks, kes oskab väärtustada iseend ja kaaslast ning teda ümbritsevat keskkonda.

Missioon:

- Laste füüsiline, vaimne ja sotsiaalne arendamine, eelduste loomine eakohaseks iseseisvaks toimetulekuks igapäevases elus ja edasisteks õpinguteks koolis.
- Laste tervise hoidmine ja arendamine.
- Eesti keele intensiivne õpetamine tegelustundides keelekümblusmetoodikat kasutades.
- Töö andekate ja hariduslike erivajadustega (edaspidi HEV) lastega.
- Koostöö perekonnaga lapse täisväärtusliku arengu tagamiseks, lapsevanemate abistamine õppe- ja kasvatusküsimustes.
- Lasteasutuse õpitingimuste ja kogu lasteaia keskkonna parendamine laste heaolu nimel, eestikeelsete metoodiliste mängu- ja õppevahendite uuendamine, õppetingimuste loomine mitmekülgse arengu tagamiseks.
- Töötajate motiveerimine kvalifikatsiooni ja kutseoskuste pidevaks täiendamiseks.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- lapse loovuse toetamine;
- mängu kaudu õppimine;
- humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- kodu ja lasteasutuse koostöö;
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.
- pedagoogid toetavad erineva keele- ja kultuuritaustaga peresid eesti keele ja kultuuri tutvustamisel ja väärtustamisel.
- Keeleõppe toetusse kaasatakse ka lapse pere.

4. Lasteaia päevakava

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale. Lapsed on sihtgrupp, kellele on suunatud kogu personali tähelepanu. Pedagoogilise tööga tegelevad õpetajad ja õpetaja assistendid. Tegevused toimuvad nii individuaalselt, väikestes gruppides kui kogu rühmaga. Lasteaial on kindel päevakava, mis on meeldiva koostöö huvides järgimiseks personalile ja vanematele. Eelkõige arvestatakse laste vajaduste ja ealiste iseärasustega.

- Olulise osa päevast võtavad enda alla igapäevatoimingud, õppe-kasvatustlikud tegevused ja vabategevused. Need annavad palju võimalusi laste arendamiseks, uute oskuste omandamiseks ja olemasolevate teadmiste kinnistamiseks. Sellest kujuneb välja isetegemise rõõm ja teineteisega suhtlemise oskus.
- Päev algab hommikul rühma kokkusaamisega, kus ühiselt alustatakse päeva tervitamise ja kavandamisega. Õpetaja räägib lastega päeva tegemistest ja mängudest. Tegevused on õpetajal eelnevalt planeeritud ja ettevalmistatud.
- Päevakavas on tähtsal kohal mäng. Läbi mängu kujundatakse tööharjumusi, omandatakse sotsiaalseid kogemusi ja kinnistatakse olemasolevaid teadmisi-oskusi.
- Kõik rühmad on avatud 6.30 – 18.30.
- Toitlustamine toimub 3 korda päevas vastavalt rühma päevaplaanile.
- Lõunauinaku (puhkeaeg või vaikne tund) aeg on 12.30 – 15.00, vastavalt rühma laste vanusele.
- Planeeritud tegevuste põhiaeg on 9.00 – 13.00. Lähtuvalt laste vanusest on õppe- ja kasvatustegevuste kestus:
 - 1,5 – 3 aastat 10-15 minutit,
 - 3 – 5 aastat kuni 25 minutit,
 - 6 – 7 aastat kuni 35 minutit.
- Huvialaringide töö põhiaeg on 16.00 – 17.00.
- Individuaalne töö toimub kogu päeva jooksul vastavalt vajadusele.
- Õues viibimise aeg on vastavalt rühma päevaplaanile, kus rühmaõpetaja planeerib ja viib läbi lõimitud tegevusi. Õpetaja arvestab laste vanust, oskusi ja individuaalseid iseärasusi.
- Aastaaega ja ilmastikuolusid arvestavalt viibitakse õues ka õhtupoolsetel aegadel.
- Lasteaia aastaringse või hooajalise tegutsemise ja päevase lahtioleku aja otsustab lasteaia pidaja Eliis.ee päevikusse märgitud laste kohalkäimise alusel.
- Iga rühma õppekasvatustegevus kinnitatakse Eliisi keskkonnas õppe- ja arendusjuhi poolt.

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus (õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel Sillamäe lasteaia Rukkilill lähtutakse sellest, et õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini.
2. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestatakse laste eripära:
 - laste arenguvajadusi vastavalt vanusele:
 - alla kolmeaastasele lapsele võimaldatakse rohkem mänguaega;
 - aiarühmades on suurem kaal õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevustel;
 - lapse tervise seisundit:
 - kui lasteaia käib tervisehäiretega laps, temale koostatakse individuaalse päevakava, arvestades lapse vaimse ja füüsilise koormuse taluvust; tervisehäiretega lapsel võimaldatakse uneaega tema soovi põhjal;
 - lapse erivajadusi: logopeedide töö korraldamine on kirjeldatud eraldi
 - lapse kaasatakse tegevuste kavandamisse:
 - vestluste käigus selgitatakse välja mängud ja tegevused, mis lapsi huvitavad;
 - küsitakse lastelt arvamusi õpitu kohta ning uuritakse, mida nad tahavad teada ja osata;
 - edaspidiste tegevuste kavandamisel arvestatakse laste soovidega ja huviga;
 - arvestatakse samuti rühma soolise koosseisuga (pedagoogid võivad vajadusel kavandada tegevused eraldi tüdrukutele ja poistele).
 - pedagoogid võivad vahetada kavandatud teema arvestades laste soove või ühiskonnas toimunud muutusi.
 - õppe- ja kasvatustegevused viiakse läbi lõimides tegevusi, valdkondi ja teemasid.
 - õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise periood on nädal.
 - rühmaõpetajad täidavad õppe- ja kasvatustegevuse päeviku Eliis keskkonnas iga päev.
 - nädalakava koostatakse jooksva nädala esmaspäevaks see on kättesaadav ELIISis.
 - nädalakavas kavandatud tegevused võivad operatiivselt muutuda arvestades ilmastiku, laste soove jm sõltumata sellest, mida oli algul kavandatud. Sellisel juhul õppe- ja kasvatustegevuse päevikus tehakse märke muudatuste kohta.
 - suve kavandamine:
 - enamasti korratakse õppe- ja kasvatustegevuste valdkondade sisu;
 - suvisel perioodil rõhutatakse mängulist tegevuse õues
 - õppe- ja kasvatustegevuse korraldust tutvustatakse lapsevanematele iga õppeaasta algul esimesel lapsevanemate koosolekul iga rühmas.

5. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus

Põhimõtted

Lapse arengu hindamine on järjepidav protsess.

Lapse arengu analüüsimisel selgitakse välja lapse erinevused, õppimise ja õpetamise eripära.

Arengu hindamine annab võimalust määratleda lapse arengulised saavutused.

Lapse arengu analüüsimine anab võimalust toetada lapse õpimist ja välja selgitada individuaalse õppekava vajaduse.

Lasteaias annavad lapse arengule hinnangu rühmaõpetajad, muusikaõpetaja ja logopeed.

Lasteaia pedagoogid jälgivad:

- lapse üldoskusi (mängulised, tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed ja eakohased oskused);
- õppe- ja kasvatustegevusega seotud oskusi valdkonniti.

Korraldus

Lapse arengut hinnatakse järgmistel meetoditel:

- vestlus lapsega;
- lapse edusammude ja saavutuste jälgimine
- vajadusel intervjuu;
- lapse tehtud tööde (joonistuste, töövihikute jm.) analüüsimine.

Lapse arengut jälgitakse regulaarselt ja tulemused dokumenteeritakse 2 korda aastas täites vastava hindamislehe.

Lapse tööd kogutakse arengumappi, mis annab hea ülevaade lapse arengu dünaamikast ja kajastab sisuliselt lapse individuaalse arengu lugu, aidates ka lapsel ise enda arengut ja edasiminekut näha.

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvana.

Individuaalne arenduskava koostatakse kui:

1. laps on uusimmigrant;
2. erivajadustega laps, sh andekas laps;
3. tervisliku seisundi korral

Vähemalt üks kord õppeaastas viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguvestluse, mis:

- annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Arenguvestlused perega dokumenteeritakse (lisa 14);
- kui lapse arengus või käitumises ilmnes tähtis muutus, sellest teavitakse lapsevanemale koheselt päeva lõpus suuliselt, et lapsevanem saaks kodus korrata lapsega ja täiendada omandatud oskusi.

6. Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus

Erivajaduste all mõeldakse lapsi, kes on mingis valdkonnas teistest lastest oluliselt erinevad. Näiteks andekad, tähelepanuhäiretega, kohanemisraskustega, logopeedilised, allergilised lapsed.

Olenevalt lapse suundumusest ja individuaalsetest vajadustest rühmaõpetaja:

- koostab koolipikendust saavatele lastele ja vajadusel teistele erivajadustega lastele individuaalse arenduskava (Lisa 12), mida kooskõlastatakse ka vanematega;
- suunab andekate laste vanemate tähelepanu lapse andekusele ja soovib pöörduda vastavatesse ringidesse;
- arutab vanematega lapse erivajadusi, soovib pöörduda vastavate erialaspetsialistide poole;
- arvestab individuaalses töös lapsega tema kalduvusi ja iseärasusi, planeerib vajaliku aja igale lapsele;
- vajadusel osaleb ettevalmistuse saamiseks vastavasisulistel koolitustel.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- laste erivajaduste võimalikult varane märkamine ja võimete väljaselgitamine
- ning arengutaseme kirjeldamine;
- lapse arengupotentsiaali maksimaalne ärakasutamine;
- laste arengu soodustamine läbi mängu, lapsekeskses ja turvalises keskkonnas;
- vajadusel individuaalne õpetus ja kooliks ettevalmistamine;
- eakohase arenguga lastega kontaktide ja suhtlemise võimaldamine ning suhtlema julgustamine;
- perekonna ja spetsialistide kaasamine, meeskonna- ja võrgustikutöö.

Erivajaduse võimalikult varase märkamise ja võimete väljaselgitamise tagavad:

- laste vaatlused;
- laste arengumappide koostamine ja analüüs;
- laste arengu hindamine ja analüüs;
- lapsevanema teavitamine lapse vaatlustulemustest ja tähelepanekutest vahetult ja perevestluste käigus. Oluline on tuua konkreetseid näiteid lapse tegevusest ja käitumisest, tunda huvi koduse olukorra vastu, otsida seoseid ja pakkuda teavet spetsialistide tegevusvaldkondade kohta;
- soovitud erialaspetsialisti (eriarst, psühholoog, logopeed, eripedagoog, sotsiaaltöötaja) konsultatsioonile minekuks;
- vajadusel laiendatud arenguvestlus, millest võtavad lisaks rühmaõpetajatele osa lasteaia direktor ja õppe- ja arendusjuht.

6.1 Arengulised või keskkonnast tingitud erivajadused

6.1.1. Muukeelne laps

Põhiülesandeks muukeelsete lastega töös on aidata kaasa lapse maailma tundmaõppimisele teise keele kaudu, toetudes sellele, mis emakeeles on juba omandatud. Eesmärgi realiseerimisel peame oluliseks:

- äratada huvi eesti keele vastu läbi lapse jaoks mõtteka tegevuse, võimaldades tal kasutada teist keelt mõttekates igapäevastes suhtlemissituatsioonides, kuna keele omandamine saab alguse tegelikus suhtluses;
- motiveerida last keelt õppima;
- kujundada eesti keelele omast hääldust;
- õpetada eesti keele sõnu ja väljendeid läbi mängu ja suhtlemise;
- julgustada last õpitud sõnu ja fraase kasutama;
- kujundada valmidust eesti keeles suhtlemiseks;
- kaasata ja informeerida lapsevanemaid kodu rolli olulisusest lapse keele omandamisprotsessis;
- sagedast ettenäitamist;
- selgitamisel ilmekat kehakeele ja miimika kasutamist;
- mitmekesist tegevust, vaheldust, palju esemelis-praktilise tegevuse kasutamist (seoste tekkimine);
- füüsilist tegevust ja liikumist;
- koos lapsega tegemist /mitte lapse eest ära tegemist!/;
- eakaaslaste tuutorluse rakendamist, mis tähendab, et ette võivad näidata lapsed, kes ülesannet oskavad;
- keele õppimiseks tõhusat ümbruse ära kasutamist, mis tähendab, et rohkesti kasutavad õpetajad pildimaterjali ja sõnasilte seintel;
- õpetaja kõrgekvaliteedilist keele-eeskuju ja keelekasutust:
 - grammatiliselt lihtsad laused;
 - lihtne, igapäevane sõnavara;
 - laste õeldud lausete kordamine;
 - räägib asjadest mis on tugevalt ümbrusega seotud (siin ja nüüd);
 - rõhutab olulisi sõnu;
 - kasutab kehakeelt, miimikat, ettenäitamist
 - räägib aeglasemalt.

6.1.2. Logopeediliste probleemidega lapsed

Töös logopeediliste probleemidega lastega

Rühmaõpetaja:

- jälgib lapse keelelist arengut ning teavitab kahtluse ilmnemisel lasteaia logopeedi;
- pakub lastele õige keelekasutusega eeskujut;
- kasutab lihtsaid lauseid;
- teeb koostööd logopeediga.

Logopeed:

- õppeaasta alguses viiakse läbi lasteaia kõikide laste kõneuurimise. Kõik rühmad on jagatud lasteaia logopeedi vahel.
- lapse hääldamise põhjalik üksikasjalik kirjeldus asub logopeedi juures. Lapsevanemad saavad tutvuda oma lapse kõneprobleemidega individuaalkorras.
- lastele, kes lähevad kooli, pakutakse individuaalset nõustamist. Nendes tundides alati osalevad vanemad, nad saavad tutvuda häälikute helide seadega ja automatiseerimisega ning seejärel kodus kinnistavad kõnematerjali. Tunnid toimuvad ainult nendele laste jaoks, kelle vanemad on avaldanud soovi oma last aidata.
- aasta kestel viiakse läbi äsjasaabunud laste uuring. Vajadusel, õppeaasta lõpus toimub järelkontroll. Neid, kes vajavad õppimist tasandusrühmas, suunatakse nõustamiskomisjoni (ainult vanemate nõusolekul).

6.1.3. Tasandusrühm

Tasandusrühma külastavad lapsed vastavalt Ida -Virumaa Rajalaedja keskuse laste nõustamiskomisjoni otsusele. Rühmas käib kuni 12 last. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted:

- rühm töötab adapteeritud õppekava järgi, mis on koostatud õpetajate ja logopeedi poolt;
- õppe ja kasvatustegevus tasandusrühmas, selle kavandamine, eesmärkide püstitamine ja nende täitmine toimub lähtudes laste individuaalsetest iseäratustest ja võimetest ning vastavuses laste arengu tasemega;
- hariduslike erivajadustega laste arengu toetamine tasandusrühmas on lasteaia juhtkonna, personali ja lastevanemate meeskonnatöö;
- tasandusrühmas õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgiks on laste igakülgne arendamine ja selleks spetsialistide (õpetajad, logopeed) abi saamine. Tasandusrühmas töötav personal on tihedas koostöös (logopeed, õpetaja ja õpetaja assistent, õpetaja abi). Rühma õpikeskkond vastab lapse vajadustele ja individuaalsetele omadustele. Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, individuaalse pedagoogi ja logopeedi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Õppeaasta alguses viiakse läbi lapse vaatlused ja tema arenguhindamine ja hindamine ning selle analüüs. Samuti viiakse läbi lapsevanemate küsitlus. Uuringu tulemuste alusel ja koostöös lapsevanematega koostab õpetaja igale lapsele individuaalset arengukava, rühmategevuskava, nädalaplaanid. Rühmategevuskava ja nädalaplaanid koostatakse vastavalt lasteaia õppekavale. Igapäeva õppe- ja kasvatustegevuses toimub eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimumine. Õppetegevuste tulemused kantakse rühmapäevikusse iga päev või/ja ELIIS keskkonda. Logopeed teeb kõnearengu uuringu ning täidab kõnearengu kaardi, koostab individuaalseid plaane igale lapsele. Nädala jooksul viib läbi logopeed individuaalseid õppetegevusi 5 korda ja rühmatööd 5 korda nädalas. Tulemused kantakse rühmapäevikusse ja/või ELIIS keskkonda iga päev. Last arengu hindamine toimub kaks korda aastas. Lapsevanemad saavad pidevalt tagasisidet last arengust. Üks kord aastas viiakse läbi lastevanematega arenguveestlused.

Dokumendid

Logopeedil on:

- kõnearengu kaart;
- aastaplaan ja kuuplaan;
- individuaalsed arengukavad (1 kord aastas hindab last arengut);
- ELIIS keskkond.

Õpetajatel on:

- tegevuskava ja nädalaplaan;
- individuaalsed arengukavad (2 korda aastas hindab last arengut);
- rühmapäevik ja/või ELIIS keskkond.

6.1.4. Andekad lapsed

Töös andekate lastega:

- tõstetakse üldandekuse korral (eelisarenenud on paljud valdkonnad) vastavate õppetegevuste raskusastet ja materjalide keerukust;
- eriaandekuse korral (kunstialad, muusika, füüsiline andekus) soovitatakse lapsevanemale vastavaid huvialaringe.

6.1.5. Aktiivsus- ja tähelepanuhäirega lapsed

Töös aktiivsus- ja tähelepanuhäiretega lastega peame oluliseks:

- mõistmist, et lapse teistest erinevat käitumist ei põhjusta tigidus, laiskus või vanemad;
- pidevat personaalset juhendamist, kuna paljud sellised lapsed ei suuda rühmas organiseeritult keskenduda ja töötada; vajadusel määrata kõrvaline vaikne töökoht, kus tagatakse lapsele individuaalne juhendamine ja pidev järelevalve;
- pakkuda lapsele eduelamusi, tasustades rahulikku ja keskendunud käitumist positiivse tähelepanu ja kiitusega;
- rahuliku ja turvalise meeleolu loomine rühmas;
- piirata rahunut ja püsimatut käitumist sellele mitte liigse tähelepanu pööramisega;
- määrata konkreetsetele ülesannetele täpne aeg, et aidata lapsel keskenduda ühele või piiratud arvule tegevustele;
- täiendada suulisi juhiseid visuaalsete või kirjalike juhistega;
- kodu ja lasteaia tihedat koostööd.

6.1.6. Käitumishäiretega lapsed

Töös käitumishäiretega lastega peame oluliseks:

- teha kindlaks probleemide ulatus ja põhjused (kas erivajadus või perekonna kasvatusstiil, mittejõukohane õpetamine või mõlemad);
- kindlate piiride ja reeglite kehtestamist, mille aluseks on lapse vanus ja rühmameeskonna kokkulepped perekonnaga. See muudab lapse tegevuse korrapärasemaks ning välised piirid aitavad tal kujundada uusi sisemisi piiranguid;
- rahuliku ja turvalise meeleolu loomine rühmas;
- regulaarsust ja kindlaid rutiine laste igapäevategemistes,
- kodu ja lasteaia tihedat koostööd, lapse perekonna kaasamist ühtsete reeglite kehtestamisel;
- vajadusel soovitud erialaspetsialisti (eriarst, psühholoog, logopeed, eripedagoog, sotsiaaltöötaja) konsultatsioonile minekuks.

6.1.7. Allergilised ja diabeeti põdevad lapsed

Töös allergiliste ja suhkruhaigete lastega peame oluliseks:

- kodu, perearsti ja lasteaia koostööd, mille käigus koostavad lasteaia meditsiiniõde ja lasteaia peakokk allergilisele lapsele individuaalse menüü;
- rühma meeskonna ja köögipersonali koostööd;
- suhkruhaige lapse puhul koostatakse lapsevanematega ja lasteaia personaliga lisakokkulepe eri olukordades tegutsemiseks.

7. Lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus

Sillamäe lasteaia Rukkilill pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

Õpetajad teavitavad regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest.

Õpetajad loovad lastevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes. Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises ning anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele.

Eesmärgid

- toetada perekonda ja kodu, aidata laste kasvatamisel, täiendada kodus saadud teadmisi
- tugevdada head kodukasvatust
- tunda huvi lapsevanemate poolt rakendatavate kasvatusprintsipiide vastu
- laste kohanemine lasteaias, turvatunde tekkimine
- rõõmustada koos lapse edusammude üle
- muuta lapse viibimine lasteaias turvaliseks

Põhimõtted

- lasteaia tegevus on perekonnale alati avatud ning tegevuse eesmärgid on selged
- lasteaiad ning perekond, omades erinevaid omadusi, ei saa teineteist asendada
- edukaks kasvatamiseks on vajalik usaldusliku kontakti loomine lastevanemate ja lasteaia vahel
- lapsevanemal on õigus teada mis kasvatust tema laps saab lasteaias
- suhtuda perekonnasse lugupidamisega, arvestada kõiki tema omapärasusi
- lasteõiguste täitmine nii lasteaias kui kodus
- pidada lugu lastevanemate vaadetest
- pedagoogid vestlevad lapsevanematega ainult teemadel, mis puudutavad laste kasvatust ja tervist

Korraldus

Koostöö ühe lapse osas:

- arenguestlused (vähemalt 1 kord aastas)
- nõustamine (pidevalt)
- vestlused (vajadusel)
- laste tööd (näitused)

Koostöö rühma tasandil:

- rühma koosolekud (vähemalt 1 kord aastas)
- arutelud
- küsitlused (1-2 korda aastas)
- rahulolu uuring (1 kord aastas)

Koostöö lasteaia – omavalitsuse tasandil (hoolekogu):

- hoolekogu koosolekud vähemalt 1 kord kvartallis või vajadusel lapsevanem peab hakkama tundma, et just tema on vajalik lasteaia igapäevaelu korraldamisel
- tuleb kindlustada, et lastevanemate roll ei oleks juhuslik

Metoodiline töö:

- nõustamine
- seminarid, loengud
- arenguestlused

Üritused

- lapsevanemate koosolekud rühmades
- lahtiste uste päevad
- üritused koos lapsevanematega
- tegevuste külastamine
- ekskursioonid (koos lapsevanematega)
- näitused
- koostöö, abi lasteaia territooriumi korrastamisel

Informatsiooni liikumine

- lasteaia koduleht <https://sillamaerukkilill.ee/> (pidevalt uuenev)
- <https://eliis.eu/>
- lasteaia õppe- ja tegevuskavaga tutvumine
- nädalakava koostatakse jooksva nädala esmaspäevaks ja paigaldatakse lapsevanematele tutvumiseks lapsevanemate infotahvlil.
- õppe- ja kasvatustegevuse korraldust tutvustatakse lapsevanematele iga õppeaasta algul esimesel lapsevanemate koosolekul igas rühmas
- lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtteid ja korraldust tutvustatakse lapsevanematele iga õppeaasta algul esimesel lapsevanemate koosolekul igas rühmas
- oluline informatsioon lasteaia infotahvil
- infotahvel igas rühmas
- kaustad rühmades
- lapse arengumapp
- arenguestlus perega

Lastevanemate nõudmiste tundmaõppimine

- anketeerimine (vajadusel)
- lapsevanemate rahulolu uuring (ankeet 1 kord aastas)
- lastevanemate nõudmiste- ja soovidega arvestamine rühma tegevuskava koostamisel (ankeet 1 kord aastas)
- täiendavate teenuste vajaduse väljaselgitamine (huviringid)

8. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Õppekava vaadatakse läbi iga õppeaasta suvel.

Ettepanekud muudatusteks õppekavas kooskõlastatakse pedagoogilises nõukogus ja hoolekogus.

Õppekava uuendatakse:

- seoses muudatustega ühiskonnas
- lapsevanemate ettepanekul
- pedagoogide ettepanekul
- pedagoogilise nõukogu või hoolekogu ettepanekul
- seoses muudatustega eelarves või investeeringutes

Direktor kinnitab uuendatud õppekava kuulates ära lasteaia pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu.

9. Sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Üldoskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kogu õppe- ja kasvatustegevuse kaudu, lõimides neid erinevate valdkondade sisuga.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused
- tunnetus- ja õpioskused
- sotsiaalsed oskused
- enesekohased oskused

Koolieelses eas lapse arengus on iga eluaasta määrava tähtsusega, kuid iga laps areneb siiski erinevas tempos: osa vanemaid lapsi pole veel eeldatavaid arengutulemusi saavutanud, samal ajal võivad osale noorematest lastest olla jõukohased ka mõned vanema lapse oskused.

Mänguoskused

Mäng on koolieelses eas lapse põhitegevuseks. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet ning oskusi, väljendab oma tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üld- ja valdkondlike oskuste arengu alus.

2 - aastane laps:

- kasutab mängus esemetega enda teadmisi ja kogemusi esemete otstarbest;
- mängib matkimismänge;
- seostab mängus erinevaid toiminguid teatud loogilise süžeeaga;
- valib mänguks vahendeid ja mängib lihtsaid rollimänge;
- võtab osa ühismängust koos õpetajaga.

3 - aastane laps:

- tegutseb omaette, täiskasvanu osaluseta;
- kasutab mängus asendusmänguasju;
- kasutab rütmipille;
- täidab lihtsa mängu reegleid.

4 - aastane laps:

- arvestab ühismängudes mängureegleid;
- oskab sobitada oma mängu kaaslasega;
- kujundab konstruktori elementidest lihtsamaid esemeid;
- mängib lihtsaid matkimismänge.

5 - aastane laps:

- mängib rollimänge;
- kooskõlastab oma tegevust teiste laste tegevusega;
- selgitab teistele mängureegleid;

6 - 7-aastane laps:

- tunneb mängust rõõmu ja on suuteline kestvalt mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mänge, on mängujuhiks ja arendab edasi mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle (pea- ja kõrvalrollid), toob mängudes välja rollitoiminguid ja -suhteid;
- oskab kasutada lihtsamaid liisusalme erinevate mängurollide määramiseks;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele arusaadavalt selgitada;
- julgeb mängusituatsioonis teistele esineda;
- suudab mängu jätkamise huvides jõuda mängukaaslastega kompromissile;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid mänguvahendeid; oskab vajadusel asendada puuduvaid lelusid kas mõne eseme või sõnaga;
- kasutab mänguvahendeid heaperemehelikult ning mängu lõppedes koristab enda järelt.

Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskuste all mõistetakse oskust tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse, st oskust juhtida oma taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel. Õppimine on inimese sünnipärane tung ja tegutsemise põhimotiiv. Laps uurib, vaatleb, katsetab, tahab avastada ja teada saada, hankides infot oma kogemuse ja aktiivse tegutsemise kaudu.

Õppimisvõime tähendab lapse suutlikkust õppida uusi oskusi ja mõisteid, saada aru ümbruskonnas toimuvatest sündmustest, kasutada mälu sihipäraselt ja täpselt ning lahendada väiksemaid probleeme.

2 - aastane laps:

- hangib ümbrusest aktiivselt infot; plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga; selle hulka tasakaalustab, reguleerib ja organiseerib aga täiskasvanu;
- keskendub lühikeseks ajaks ühele tegevusele või omadusele; sõnalise suunamise ja juhendamise korral on püsivam;
- tegutseb teistega kõrvuti ja osaleb ühistevõttes vahelduvas vormis;
- mängib teiste lastega lihtsamaid igapäevaseid olukordi ja tegevusi kajastavaid rollivahetusega mängu;
- loob tegevuse kaudu seoseid kõnega; sõnad ja objektid saavad tema jaoks mõiste tähenduse;
- suhtleb valdavalt 1-2 sõnaliste lausetega nii mängus kui ka igapäevategevustes peamiselt
- tuttava täiskasvanuga ning kasutab mitteverbaalseid suhtlusvahendeid (osutamine, miimika);
- räägib ja saab aru üksnes sellest, mida tajub;
- tunneb huvi raamatute vastu ning mõistab lihtsaid realistlikke jutukesi, mis seostuvad tema enda kogemustega;
- tunnetab lihtsamaid põhjuse- tagajärje suhteid ning saab aru kuuluvusest ja erisusest;
- sobitab erinevaid materjale ja esemeid;
- rühmitab 1 nähtava omaduse järgi;
- omandab uusi seoseid vahetu, korduva ja aktiivse tegutsemise ning käelise tegevuse kaudu;
- kasutab omandatud teadmisi, seoseid ja tegevusi samas situatsioonis ning kontekstis, kannab üle lihtsamaid seoseid ning kasutab neid sarnastes ülesannetes ja olukordades.

3 - aastane laps:

- plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga; täiskasvanu suunab lapse tegevust kõne kaudu;
- plaanib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatus kõne vahendusel;
- keskendub tegevusele lühikeseks ajaks, tema tähelepanu ei ole veel püsiv;
- tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega;
- kordab ja jälgendab varasemaid kogemusi ning mäluhilte nii konstruktiivses mängus kui ka lihtsas rollimängus;
- mängib mõnda aega koos teistega ja järgib lihtsamaid reegleid;
- suudab ennast sõnadega väljendada;
- osaleb dialoogis;
- jälgib lihtsaid lookesi ja eristab kogemusele tuginedes realistlikke sündmusi väljamõeldud lugudest;
- mõistab osaliselt lihtsamat kõnet ka ilma toetava vihjeta ja saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest;
- rühmitab asju ja esemeid ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi;
- omab ettekujutust arvumõistest ja värvuste nimetustest;
- leiab võrdluse alusel asjades ühiseid ja erinevaid jooni ning nendevahelisi seoseid;
- ettekujutus oma teadmistest ja oskustest on ebarealistlik;
- omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ning mudelite järgi õppimise kaudu; vajab oma tegevusele tagasisidet.

4 - aastane laps:

- oskab osaliselt oma tegevusi plaanida ja organiseerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamise, kuid autoriteetide toel;
- plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme;
- hangib tänu keeleoskusele uut teavet; tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega ja mis olukorras ta koos on;
- saab aru mõistatustest ja lihtsamatest piltlikest võrdlustest;
- järgib lihtsaid reegleid;
- huvitub võistlusmängudest ja tahab olla edukas;
- osaleb ühistevõistluses ning teeb koostööd teiste lastega; konstrueerib, osaleb rolli- ja võistlusmängudes ning loovtegevustes;
- liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi; keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu;
- saab aru arvumõistest; huvitub tähtedest;
- omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu.

5 - aastane laps:

- tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi;
- reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides ja korraldades kasutama sisekõnet;
- tegutseb koos teistega; teda motiveerivad tegevused eakaaslastega;
- tema keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid;
- konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboleid, kujutlusi kui ka reaalseid esemeid ja objekte;
- osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes;
- räägib esemetest, mida pole kohal, ja olukordadest või sündmustest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, ning fantaseerib;
- keskendub huvipakkuvale tegevusel mõnikümmend minutit;
- oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;
- eristab rühmi ja oskab neid võrrelda ning saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest, alluvusest ja üldistusastmest;
- omab ettekujutust numbritest, tähtedest ja sümbolitest;
- omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme;
- kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuitiivselt lihtsamaid meeldejätmise viise (mälustrateegiaid).

6 - aastane laps:

- plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärged ning üritab alustatud tegevused lõpetada;
- suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20-30 minutiks;
- kasutab kujutlusi luues ja tegevusi planeerides sisekõnet;
- kasutab kõnet info saamiseks, tegelikkuse adumiseks ning uute teadmiste omandamiseks;
- järgib ühistegevustes reegleid ja suudan neid selgitada;
- kasutab sidusat kõnet, tema dialoog on suunatud rohkem iseendale;
- osaleb aktiivselt käelistes ja loovtegevustes;
- saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalis-ruumilisest järjestusest;
- kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudses kui ka sarnases olukorras;
- kasutab uute teadmiste omandamisel meeldejätmise strateegiaid juhuslikult, teadvustab kordamise vajadust.

7 - aastane laps:

- organiseerib ja plaanib oma igapäevaseid tegevusi ja tuttavat keskkonda, seab eesmärged, üritab tegutseda sihipäraselt ning lõpetab alustatud tegevused;
- suudab reguleerida oma emotsioone ja käitumist, kasutades selleks kõnet nii aktiveerivas kui ka pidurdavas rollis;
- toetub tegutsedes oma tegevusele antavale tagasisidele, eakaaslaste hinnangutele ja võrdlustele teistega;
- keskendub korraga mitmele tegevusele või stiimulile ning on suuteline kestvamaks tahtepingutuseks;
- seab uudsetes olukordades täiskasvanu sõnalise juhendamise järgi eesmärged ning valib tegutemisstrateegiad;
- katsetab, konstrueerib ja uurib, kasutades oma teadmisi ja varasemaid kogemusi uues vormis ning kombinatsioonis;
- osaleb erinevates mänguliikides, järgib reegleid;
- liigitab ning tajub esemeid ja sündmusi tervikuna, saab aru nendevahelistest seostest ning suudab olulist teadvustada täiskasvanu abiga;
- loob uusi seoseid eeskuju, seletuste, kuulamise ja nägemise kaudu;
- kasutab nii kaemuslik-kujundlikku kui ka verbaalset mõtlemist;
- kasutab eakaaslastega suheldes arutlevat dialoogi;
- huvitub sotsiaalsetest suhetest, räägib enam iseendast ning tunneb huvi teiste vastu;
- teab ja kasutab tähti, numbreid ja sümboleid, kirjutab etteütlemise järgi lihtsamaid 1 -2 silbilisi sõnu ning teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid;
- orienteerub oma teadmistes, märkab detaile ja seoseid, kasutab teadmisi uusi ülesandeid lahendades nii uudses kui ka sarnases olukorras, kuid vajab juhendamist ja abi seoste loomisel eelnevaga;
- oskab suunamise ja õpetamise korral kasutada lühikest aega õppimisstrateegiaid; tajub oma mälu mahtu ning kordab teadlikult üle meeldejäetavat materjali.

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

Lapse sotsiaalne areng peab tagama ühiskonnas elamiseks vajalike sotsiaalsete oskuste ja pädevuste omandamise. Seepärast on sotsiaalsete teadmiste ja oskuste ning väärtushinnangu- liste hoiakute kujundamine üks tähtsamaid kasvatusülesandeid. Suhtlemisest kaaslastega algab lapse tegelik lõimumine ühiskonda. Eelkoolieas on oluline kujundada just esmaseid sotsiaalseid oskusi: abistamist, lohutamist ja jagamist.

Lapse enesekohaste oskuste areng võimaldab tal eristada ja teadvustada oma võimeid, oskusi ja emotsioone ning juhtida oma käitumist.

2 - aastane laps:

- väljendab lihtsaid emotsioone, mis on tugevad ja vahelduvad kiiresti;
- teadvustab ennast, kasutab osaliselt mina-vormi, proovib ennast maksma panna ning oskab keelduda ja ei öelda;
- üritab aru saada teiste inimeste seisukohtadest, kuid tema tajud on enesekesksed;
- hindab oma oskusi ja suutlikkust paremaks, kui need tegelikult on;
- teab oma ees- ja perekonnanime ja elementaarseid viisakusreegleid ning kasutab neid, kui seda on talle õpetatud;
- sööb, joob ja riietub lahti valdavalt iseseisvalt ning püsib suurema osa päevast kuiv ja puhas;
- reageerib sõltuvalt situatsioonist ja ümbritsevate inimeste käitumisest;
- mõistab selgelt väljendatud keeldu „Ei tohi!“, „Ära tee!“ jne;
- tunneb huvi teiste laste vastu, jälgib neid ja mängib nendega kõrvuti;
- toetub võõrastega suheldes ja enesekindluse saavutamiseks tuttavale täiskasvanule;
- matkib täiskasvanute tegevusi, millele saab tagasisidet.

3 - aastane laps:

- saab aru, et inimestel võivad olla erinevad tunded ja emotsioonid;
- tal on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus;
- väljendab tugevaid emotsioone, oma mina;
- võib karta tundmatuid ja uusi asju;
- tahab igapäevastes olukordades valikute üle ise otsustada ning üritab neid ka täide viia;
- tema enesekindlus on kõikuv, selle saavutamiseks vajab turvalisust, tunnustust, rutiini ja reegleid;
- osaleb täiskasvanuga ühistevõttes; teisi lapsi pigem jälgib, tegutseb nendega kõrvuti;
- jagab mõnikord oma asju ka teistega, valdavalt on siiski omandihoidja;
- loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos; tegutseb kontakti luues ja säilitades sihipäraselt;
- algatab vestlust eri partneritega erinevatel teemadel; tajub, mida teised teavad ja mis on neile uus;
- täidab igapäevaelu rutiini;
- järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jälgendab igapäevaelu rolle ja tegevusi.

4 - aastane laps:

- väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele;
- tahab olla iseseisev, kuid sageli ei ole tal enda suutlikkusest realistlikku ettekujutust;
- saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt), tal on kujunenud tualetiharjumused;
- teab oma nime, vanust ja sugu ning märkab soolisi erinevusi;
- seab endale mõningaid eesmärke ja täidab neid;
- väärtustab oma saavutusi, ent vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu;
- püüab vahel teisi abistada ja lohutada; tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest;
- osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale;
- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhib autoriteet;
- saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning järgib neid igapäevases suhtluses püüab täita kodukorra reegleid;
- saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest;
- huvitub võistlusmängudest ning tahab olla edukas.

5 - aastane laps:

- hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest;
- suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt ning orienteerub oma suutlikkuses;
- suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest;
- on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut;
- imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere;
- eelistab sootüübilisi mängu;
- naudib rühma kuulumist, eakaaslaste seltsi ja ühistegevust;
- aktsepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi; jälgib reeglite täitmist teiste poolt;
- oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.

6 - aastane laps:

- tajub ja mõistab teiste inimeste emotsioone ja seisukohti ning arvestab neid käitumises ja vestlustes;
- seab endale eesmärgi ja üritab neid ellu viia;
- on oma tegevustes orienteeritud tunnustusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele;
- eelistab omasoolisi mängukaaslasi; kujunevad esimesed sõprussuhted;
- suudab lühikest aega ilma täiskasvanu kontrollita rühmas mängida ning teha koostööd omal viisil;
- järgib mängudes ja tegevustes reegleid, eriti nende täitmist teiste poolt; oskab reegleid teistele selgitada;
- järgib sotsiaalset rutiini.

7 - aastane laps:

- mõistab teiste inimeste tundeid ja nende mitteverbaalseid väljendusi;
- vastutab rohkem oma tegevuse eest ning räägib oma kavatsustest;
- suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida, oskab ka teisi arvestada ning suhtub teiste laste tegevusesse sallivamalt;
- suudab tegutseda iseseisvalt ning sõltub vähem oma vanematest;
- algatab mängu ja tegevusi;
- püüab kõigega hakkama saada, on tundlik oma ebaõnnestumiste ja teiste hinnangute suhtes; otsib vastastikust mõistmist ja kaasaelamist oma tunnete;
- hoolib väiksematest, osutab abi ja küsib seda vajaduse korral ka ise;
- loob sõprussuhteid;
- järgib rühmas reegleid ning arvestab rühma vajadusi;
- talub muutusi ja vanematest eemalolekut, siiski on uues situatsioonis ebakindel ja võib tõmbuda endasse;
- arutleb lihtsamate eetiliste probleemide üle ning teeb vahet hea ja halva vahel nii enda kui ka teiste puhul.

10. Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti

Valdkond MINA JA KESKKOND

EESMÄRGID:

- laps mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- laps omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- laps väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- laps väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- laps väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- laps märkab nähtusi ja muutusi looduses.

SISU:

Sotsiaalne keskkond:

- mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaiad, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid;
- tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha;
- ohuallikad ning ohutu käitumine.

Looduskeskkond:

- kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele.

Tehiskeskkond:

- ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

MINA JA KESKKOND

Sõim	Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
1,5–3 aastastelt	3–4 aastastelt	4–5 aastastelt	5–6 aastastelt	6–7 aastastelt
Teab oma ees- ja perekonnanime, teab oma (vanust) ja sugu	Ütleb vastuseks nime küsimisele oma eesnime ja Perekonnanime, teab oma vanust ja sugu	Küsimisel oskab öelda perekonnanime. Oskab endast lühidalt rääkida (nimi, vanus, sugu). Küsimisel oskab rääkida oma päevastest tegemistest (hommikul, lõunal, õhtul, öösel)	Oskab kirjeldada oma välimust (juuksed, silmad jm) ja iseloomu. Oskab kirjeldada oma päeva	Tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms
Teab ja loetleb, kellega koos ta oma kodus elab	Küsimisel ütleb, millises majas ta elab (suur, kollane jne) ning loetleb, kellega koos ta oma kodus elab	Ütleb küsimisel oma perekonnaliikmete nimed, oskab öelda, kellega koos ta elab, kirjeldab oma kodu. Teab oma kodukohta	Oskab kirjeldada oma kodukohta ja perekonnaliikmeid. Ütleb küsimisel oma koduse aadressi.	Kirjeldab oma kodu, perekonda ja Peretraditsioone.

Küsimisel oskab nimetada mõnd tuntumat elukutset	Küsimisel oskab nimetada tuntumaid elukutseid (kes keedab süüa – kokk, kes õpetab lapsi – õpetaja jne)	Küsimisel oskab vastata, mis tööd teevad antud elukutsete esindajad (müüja, õpetaja, bussijuht, tuletõrjuja jt)	Teab ja oskab rääkida, mis on tema vanemate elukutsed ning tööülesanded. Arutleb, milline elukutse talle meeldib ja miks	Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid
Teab, et ta elab Eestimaal ja et meie kodumaa on Eesti	Teab, et ta elab Eestimaal ja et meie kodumaa on Eesti	Teab, et eestlased räägivad eesti keelt, et eesti keel on eestlaste emakeel. Oskab nimetada meie lipuvärve, rahvuslille ja – lindu.	Küsimisel oskab vastata, mis iseloomustab rahvakalendri tähtpäevi (kadripäev, jõulud, lihavõtted jms), oskab öelda, mis aastaajal need tähtpäevad on	Nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone
Võrdleb oma pere liikmeid (kasvu, vanuse, soo jms järgi)	Võrdleb inimesi (kasvu, vanuse, soo jms järgi)	Kirjeldab oma sõpra, perekonnaliiget jt. Oskab öelda, mis talle oma sõbra, vanema, rühmakaaslase vm juures meeldib, mis mitte.	Oskab kirjeldada ja võrrelda oma sõpru, tuttavaid, perekonnaliikmeid, rääkida nende erinevatest vajadustest (mis neile meeldib, mis ei meeldi jne, miks?)	Mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused

Küsimisel ütleb, mida ta sööb. Teab, et enne sööki tuleb käsi pesta	Küsimisel ütleb, mida laps peab sööma, et olla terve, milliseid toiduaineid ei tohi liiga palju tarbida. Teab, et enne sööki tuleb käsi pesta	Selgitab, millised tegevused on tervisele kasulikud (liikumine, õues viibimine, õige toitumine, uni, hea tuju jms). Selgitab, millised tegevused on tervisele kahjulikud	Oskab rääkida tervislikust toitumisest: taldrikureegel, maiustused jms. Oskab põhjendada halbade harjumuste mõju tervisele (suitsetamine, liigsöömine, liigne maiustamine, alkoholi joomine, hügieenireeglite eiramine, vähene liikumine jms)	Oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku
Küsimisel oskab vastata, mis on ohtlik ja ohutu tegevus jms.	Tunneb oma rühmareegleid ja kuulab õpetajat	Tunneb oma rühmareegleid, teab, et lasteaias on vaja käituda lasteaiareeglite järgi ning kuulata õpetajat	Teab oma rühmareegleid. Oskab selgitada, mis võib juhtuda, kui laps eirab rühmareegleid.	Teab heade käitumistavade ja kommete üldreegleid. Oskab selgitada, milleks need reeglid on vajalikud.
Tunneb oma rühmareegleid ja kuulab õpetajat	Tunneb oma rühmareegleid, teab, et lasteaias on vaja käituda lasteaiareeglite järgi ning kuulata õpetajat	Teab oma rühmareegleid. Oskab selgitada, mis võib juhtuda, kui laps eirab rühmareegleid.	Teab heade käitumistavade ja kommete üldreegleid. Oskab selgitada, milleks need reeglid on vajalikud..	Kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist
Tunneb oma rühmareegleid ja kuulab õpetajat	Tunneb oma rühmareegleid, teab, et lasteaias on vaja käituda lasteaiareeglite järgi ning kuulata õpetajat	Teab oma rühmareegleid. Oskab selgitada, mis võib juhtuda, kui laps eirab rühmareegleid.	Teab heade käitumistavade ja kommete üldreegleid. Oskab selgitada, milleks need reeglid on vajalikud.	Kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist

Tunneb oma rühmareegleid ja kuulab õpetajat	Tunneb oma rühmareegleid, teab, et lasteaias on vaja käituda lasteaiareeglite järgi ning kuulata õpetajat	Teab oma rühmareegleid. Oskab selgitada, mis võib juhtuda, kui laps eirab rühmareegleid.	Teab heade käitumistavade ja kommete üldreegleid. Oskab selgitada, milleks need reeglid on vajalikud.	Kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist
Küsimisel nimetab, mida laps teeb hommikul, päeval, õhtul, ja öösel jms.	Küsimisel räägib, mida laps teeb hommikul, päeval, õhtul, ja öösel, kuidas peab riietuma vastavalt aastaajale jms.	Oskab nimetada inimeste tegevusi erinevatel aastaegadel (põllu- ja aiatööd, spordivõimalused ja vaba-ajaveetmine)	Oskab nimetada nädalapäevi, tunneb aastaaegu, teab aastaegade järgnevust. Eristab puhkepäevi ja argipäevi. Kirjeldab inimeste tegevusi erinevatel aastaegadel (põllu- ja aiatööd, spordivõistlused)	Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring
Teab ja tunneb ära liiva, kivid, mulla, metsa	Teab vee erinevaid olekuid: lumi vesi, jää. Tunneb ära liiva, kivid, mulla, metsa	Kirjeldab soojuse ja valguse vajalikkust taimede, inimeste ja loomade kasvamiseks. Kirjeldab puhast vett. Teab, milleks kasutatakse õhku. Kirjeldab savi, metsa	Nimetab erinevaid veekogusid. Põhjendab milleks on vaja õhku. Kirjeldab metsa, niidu ja soo erinevusi	Selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad
Teab, et päike annab meile valgust ja soojust	Oskab nimetada erinevaid aastaaegu ja neid lühidalt kirjeldada. Teab, et päike annab meile valgust ja soojust.	Selgitab, miks päeval on valge ja öösel pime. Oskab nimetada, millisele aastaajale eelneb/järgneb kevad, suvi, sügis, talv. Kirjeldab, kuidas ta aastaegade muutuse looduses ära tunneb	Selgitab, millised on soojemad aastaajad, millised külmemad ja millised iseloomulikud ilmastikunähtused on erinevatel aastaegadel	Selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest

Teab, et loodusvarasid (vett ja elektrit) ei tohi raisata.	Teab, et loodusvarasid (vett ja elektrit) ei tohi raisata. Teab, kuidas kokku hoida vett ja elektrit. Teab, et prügi visatakse prügikasti	Oskab nimetada esemeid, mis on valmistatud puidust ja plastmassist (tehislik – looduslik). Teab mis põhimõttel sorteeritakse prügi	Kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud loodusele. Selgitab heitgaaside kahjulikkust loodusele, tervisele	Mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale
Nimetab kohti, mis võivad olla ohtlikud	Nimetab esemeid/kohti, mis võivad olla ohtlikud (tikud, terariistad, ravimid, lahtine tuli, trepid,	Teab, et õnnetuse korral tuleb kohe pöörduda täiskasvanu poole. Selgitab, mis ei tohi	Teab hädaabi numbrit 112, simuleerib selle kasutamist. Selgitab, miks tuleb liigeldes olla	Kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm
Teab, et autoteel sõidavad autod, inimesed kõnnivad kõnniteel.	Teab, et autoteel sõidavad autod, inimesed kõnnivad kõnniteel. Tunneb valgusfoori värvide tähendust.	Teab, et autoteed ületatakse selleks ettenähtud kohas: sebra, valgusfoor jms. Teab, et autoteed ületatakse ettevaatlikult. Teab, et helkur on vajalik	Teab ja põhjendab miks jalgrattaga sõites ei tohi kihutada. Tunneb lihtsama liiklussümbooli ka tähendust (foor, sebra, nooled, märgid).	Teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita

Valdkond KEEL JA KÕNE

EESMÄRGID:

- tuleb toime igapäevases suhtlemises omaealiste ja täiskasvanutega, kuulab ja mõistab öeldut;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme, mitmekesist sõnavara ja lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused ning silma ja käe koostöö.

SISU:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel vastavalt vanuseastmele:

- lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse suhtlemisel eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama teadmiste omandamisel ning oma tegevuse kavandamisel;
- peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud), lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõneleda, laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama, ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jm) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
- mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jm.

KEEL JA KÕNE

Sõim	Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
1,5–3 aastasel	3–4 aastasel	4–5 aastasel	5–6 aastasel	6–7 aastasel
Hääldeb õigesti mõnda üksikut lühikest sõna.	Kasutab oma kõnes tuttavaid 2-3 silbilisi sõnu õiges vältel ja silbistruktuuris	Hääldeb õigesti kõiki emakeele häälikuid	Kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu	Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga
Hääldeb sõnades õigesti lihtsamaid häälikuid	Hääldeb õigesti enamikku häälikuid	Kasutab kõnes enamjaolt õigeid grammatilisi vorme	Kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, narrimist	Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida
Kasutab oma kogemustega seotavaid konkreetse tähendusega sõnu tuttavas situatsioonis.	Mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liiginimetusi	Kuulab õpetaja ja laste kõnet	Kasutab oma kõnes omadussõna võrdlusastmeid	Suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda
Mõistab ja täidab lühikesi korraldusi tuttavas situatsioonis, vastab täiskasvanu küsimustele, korraldustele 1-2-sõnaliste vastustega	Kasutab kõnes mõningaid liitsõnu	Võtab osa vestlusest, vastab küsimustele	Suudab kuulata eakaaslaste ja täiskasvanute juttu vahelesegamata	Jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid
Kasutab nimi- ja tegusõnu, ase- ja määrsõnu	Kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme	Väljendab ennast arusaadavalt	Kirjeldab (jutustab oma sõnadega) kuuldu teksti sündmuste järgnevust ja põhjusi ning tegelaste käitumist	Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid

Kasutab tuttavas situatsioonis ja tegevuses grammatiliselt vormistamata 1-2-sõnalisi lauseid	Oskab kirjeldada pildil nähtut	Kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust	Püsib teemas, vajadusel läheb kaasa teemamuutusega, vastab teiste algatatud teemadele	Kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördvorme ainsuses ja mitmuses
Kasutab sõnu enamasti ühes, üksikuid sõnu juhuslikult 2-3 vormis.	Kõneleb seotult, kasutab põhilisi grammatilisi vorme	Tunneb iseseisvalt ära hääliku kuulmise teel häälikute reas	Määrab hääliku asukoha (alguses, lõpus, keskel) häälikuühendita sõnas	Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada
Väljendab kõnes mõnda järgmistest suhetest: eitus, kuuluvus, asukoht, omadus, subjekti-objekti suhe	Oskab lugeda peast lühemat luuletust, laulu	Teab peast liisusalmi, luuletust	Kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega (nt oma nime)	Hääldab oma kõnes ja etteõeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid
Vastab täiskasvanu suhtlemisalgatusele mingi tegevuse, häämitsuse või sõnaga. Vastab täiskasvanu küsimustele, korraldustele 1-2-sõnaliste vastustega	Algatab ise aktiivset suhtlust ja suhtleb meelsasti eakaaslastega koostegevuses	Matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiatsiga	Hoiab õigesti kirjutusvahendit	Tunneb tähti ja veerib kokku 1– 2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad
				Kirjutab joonistähtedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega
				Teab peast emakeelseid luuletusi ja laule

Valdkond EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Lasteaias või selle rühmas toetatakse laste, kelle kodune keel ei ole eesti keel, eesti keele omandamist lõimitud õppe- ja kasvatustegevuste ning vajadusel eraldi keeletegevuste kaudu.

EESMÄRGID:

- tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

SISU:

- kuulamine;
- kõnelemine;
- lugemise ja kirjutamise alused;
- Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele;
- kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (teater, õppekäik jm);
- korraldatakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Sõim	Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
1,5–3 aastaselt	3–4 aastaselt	4–5 aastaselt	5–6 aastaselt	6–7 aastaselt
Saab aru, et peale emakeele esineb teisi keeli	Saab aru lihtsamatest sõnadest;	Saab aru lihtsamatest lausetest;	Mõistab täiskasvanute ja eakaaslaste lihtsamat kõnet	Mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet
Püüab korrata täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu	Kasutab lihtsamaid sõnu oma kõnes teiste eeskujul	Huvitub uute väljendite õppimisest ja oma kõnes kasutamisest	Tunneb ära varem õpitud väljendeid, püüab neid kasutada oma kõnes	Tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes
Saab aru lihtsamatest korraldustest	Saab aru igapäevastest korraldustest	Saab aru erinevatest korraldustest	Saab aru täiskasvanute korraldustest	Saab aru korraldusest ja toimib vastavalt
Saab aru lihtsatest küsimustest ja püüab vastata “jah”, “ei”	Saab aru küsimustest ja vastates võib kasutada õpetaja abi	Saab aru lihtsatest küsimustest ja püüab vastata	Saab aru lihtsatest küsimustest ja püüab neile mudeli toel vastata	Saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires
Kasutab kõnes tuntumaid viisakussõnu (nt “tere”, “aitäh”, “palun”)	Kasutab kõnes lihtsamaid viisakusväljendeid	Kasutab eakaaslastega ja täiskasvanute suheldes erinevaid viisakussõnu	Saab aru viisakussõnade kasutamise vajalikkusest ja kasutab neid	Kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid
Oskab lugeda koos õpetaja abiga eestikeelset lühikest luuletust	Teab peast 4-realist eestikeelset luuletust või laulu	Teab peast eestikeelseid lihtsaid ja lühikesi luuletusi ning laule	Teab peast eestikeelseid lihtsaid luuletusi ja laule	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule

Teab, et on olemas riik Eesti	Teab, et elab Eestis ja siin räägitakse eesti keelt	Teab oma elukohta, lähemaid kohanimesid	Oskab nimetada Eesti kohanimesid	Oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi
			Tunneb kirjapildis ära oma nime ja leiab selle teiste nimede hulgast ning jälgendab seda.	Kirjutab oma nime joonistähedega.
			Oskab seinasõnastikust leida ja ühendada pildi sõnaga.	Oskab seinasõnastikust leida ja ühendada pildi sõnaga.
			Oskab seinasõnastikust leida ja ühendada pildi sõnaga.	Oskab seinasõnastikust leida ja ühendada pildi sõnaga.
			Tunneb kirjapildis ära oma nime ja mõned eestikeelsed sõnad.	Laob seinasõnastiku abil sõnu
				Tunneb eesti keele häälikuid ja tähti.
				Laob häälimise järgi eestikeelseid sõnu.
				Loeb kokku lühemaid eestikeelseid sõnu.
				Lahendab seinasõnastiku abil lihtsamaid ristsõnu.

Valdkond MATEMAATIKA

EESMÄRGID:

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

SISU:

- hulgad ja nende võrdlemine, loendamine ja arvud, arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- geomeetrilised kujundid;
- orienteerumine ajas ja ruumis.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

MATEMAATIKA

Sõim	Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
1,5–3 aastasel	3–4 aastasel	4–5 aastasel	5–6 aastasel	6–7 aastasel
Juhendamisel paigutab esemeid üksteise sisse, peale	Rühmitab antud erinevaid esemeid ühe etteantud tunnuse alusel	Oskab moodustada kuni 3 elemendist koosnevaid hulki, neid võrrelda ja kasutada kõnekeeles mõisteid rohkem, vähem ühepalju	Moodustab uue hulga (10 piires) esemete lisamise või äravõtmise teel	Võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt
Leiab erinevate esemete hulgast üks kuni kaks täiskasvanu kirjeldatud eset	Suudab tuttavates ruumides üles leida nimetatud toad ja kohad	Oskab järjestada ja võrrelda esemeid ja nähtusi suuruste, asenditunnuste, ajatunnuste järgi	Otsustab ja põhjendab esemete kuuluvust või mittekuuluvust hulka erinevate tunnuste (suurus, värv, kuju) alusel	Teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada
	Nimetab ja kasutab ööpäeva osade määramisel sõnu öö ja päev	Nimetab erinevaid päeva osi (hommik, lõuna, õhtu) ja toob abistavate küsimuste põhjal näiteid oma tegevuste kohta päeva eri aegadel	Nimetab õiges järjekorras kõik nädalapäevad ja toob küsimuste abil näiteid oma tegevuste kohta, kasutades mõisteid eile, täna, homme	Liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =;
		Oskab eraldada ja nimetada ringi-, ruudu- ja kolmnurgakujulisi esemeid	Teab ja nimetab tasapinnalisi- (ring, ruut, ristkülik ja kolmnurk) ja ruumilisi	Rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi

Mängus orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal-all, kõrval, ees-tagas.		Oskab eraldada suunda enda juurest ja liikuda edasi, tagasi, üles, alla, paremale, vasakule – mina lisanud		Kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil
		Oskab eristada ja nimetada ajamõisteid eile, täna, homme – mina	Oskab eristada ja nimetada ajamõisteid eile, täna, homme, nädal, kuu, aasta	Oskab öelda kellaaega täistundides
				Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nöör vms)
				Eristab enamkasutatavaid raha- ning euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse
				Leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid

Valdkond KUNST

EESMÄRGID:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

SISU:

- joonistamine
- voolimine
- aplikatsioon
- konstrueerimine

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu oma maailmanägemist väljendades;
- suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutama vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- kasutatakse teemasse sisse elamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

KUNST

Sõim	Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
1,5–3 aastaselt	3–4 aastaselt	4–5 aastaselt	5–6 aastaselt	6–7 aastaselt
Tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest	Kujutab esemeid, asju oma tunnetuse, tajumise ja nägemise seisukohalt	Juhendamisel leiab iseloomulikke detaile vaatluse ja võrdluse teel, millega täiendada oma töö	Valib sobiva taustatooni meeleolust, aastaegadest ja kujutavast lähtuvalt	Leiab ümbritseva vaatllemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil
Tekib huvi käeliste tegevuste vastu	Tegutseb suunamisel, ergutamisel ühe teema piires	Jäljendab ettenäidatud võtteid, rakendab neid ka iseseisvalt ja loovalt	Paigutab esemed jm kujutaval töö suurusuhetest lähtuvalt	Väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid
Oskab lihtsamaid töövõtteid	Tutvub erinevate materjalidega ja nende omadustega	Kortsutab erineva paksusega paberit.	Meisterdab looduslikust materjalist ja majapidamises järelejäanud pisiesemetest objekte lihtsate ühendusvõtete abil	Valib erinevate meisterdamismaterjalide vahel ja püüab neid omavahel sobitada
	Tunneb põhivärvusi ja oskab neid seostada esemete ja nähtustega	Voolimisel kasutab plastiliini, savi, pabermassi, vaha	Joonistab inimest äratuntavalt	Kujutab juhendamisel inimest liikumises, muutes jäsemete asendit

Kortsutab iseseisvalt pehmet paberit ning rebib paberist tükke	Tegutseb emotsionaalselt. Enamasti, lõpetab alustatud töö või lõpetab siis, kui peab seda ise valminuks.	Veeretab ja rullib iseseisvalt erinevaid materjale	Küsib vajadusel nõu ja arutleb tehnilise teostuse ning värvi- ja vormilahenduse üle	Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks
	Rullib savitükki ja muudab rullimise tulemusel tekkinud pikliku vormi kuju, andes edasi asjade, esemete iseloomulikke tunnuseid	Juhendamisel ühendab lihtsaid voolitud detaile omavahel	Voolib juhendamisel ka ühest savitükist venitades ning pigistades sellest välja terviku erinevaid osi	Kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu
Kujuneb vaatlusoskus	Trükib näpuvärvidega a, sõrmede ja kogu käega	Juhendamisel tõmbab erineva kuju ja suunaga, sealhulgas ka kaarjaid jooni	Tõmbab ühtlase joone lihtsa kujuga šablooni või joonlaua järgi	Värvib enamasti kontuuri ületamata
	Kaunistab (täppidega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid	Ümarvormi joonistab värvilaigu pintsliga suurendamise teel	Võtab iseseisvalt pintsliga värvi ja katab pindu	Juhendamisel hele-tumestab värve ja segab omavahel põhivärve
		Suunamisel võtab pintsli vajaliku koguse värvi ja loputab pintsli peale kasutamist	Teeb pintslivajutuste ja tõmmetega objektide väikseid detaile või rütme	Suunamisel oskab valida kujutatavast lähtuvalt tööle sobivat tausta
	Voldib paberi pooleks	Voldib paberi neljaks	Kirjeldab looduslike materjalide sarnasust muude esemete või olenditega	

	Kaunistab tasapinnalisi esemeid valmis kujunditega neid sinna paigutades	Koostab lihtsatest elementidest (kahe elemendi vaheldumisega) mustriribasid	Koostab lihtsa mustri väikestest detailidest (lood. materjal, voolitud väikevormid, kriipsud, täpid jne)	
		Kaunistab voolingu, kasutades voolimispulka või lisades suuremale vormile väikseid ümaraid või piklikke vorme	Kunstitöö vaatlemisel vastab suunavatele küsimustele (mis toimub pildil, kes mida kus teeb?)	Põhjendab küsimustega suunamisel tehniliste lahenduste, vormi- ja värvilahenduste kasutamist
		Suunavate küsimuste abil analüüsib ja annab tööle hinnangu; põhjendab, miks pilt meeldis		Vaatleb huviga ja omaalgatuslikult raamatuillustratsiooni, kunstitöid, esitab nende kohta küsimusi ja avaldab oma arvamust

Valdkond MUUSIKA

EESMÄRGID:

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale; suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

SISU:

- laulmine;
- muusika kuulamine;
- muusikalis-rütmiline liikumine;
- pillimäng;
- rütmiline kõne.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustamisele;
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu Keel ja kõne, Kunst jne, muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

MUUSIKA

Sõim	Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
1,5–3 aastaselt	3–4 aastaselt	4–5 aastaselt	5–6 aastaselt	6–7 aastaselt
Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapa-last	Laulab rühmaga ühtlases tempos	Laulab väljahingamisel loomuliku häälega	Laulab ilmekalt lähtudes laulu ja teksti karakterist	Laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega
Kuulab, jälgib õpetaja laulu	Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule	Laulab peast teistega koos mõningaid rahva- ja lastelaule	Laulab peast õpitud rahva- ja lastelaule ja esitab neid rühmas	Laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambli s kui ka üksi
Mängib õpetaja ettenäitamise l kaasa kuuldud muusikale kehapiiril	Väljendab emotsionaalsel t kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega	Väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste – liikumine, laulmine, pillimäng- kaudu	Väljendab loovalt muusika kuulamist saadud elamusi	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada
Mängib õpetaja ettenäitamise l kaasa kuuldud muusikale kehapiiril	Väljendab emotsionaalsel t kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega	Väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste – liikumine, laulmine, pillimäng- kaudu	Väljendab loovalt muusika kuulamist saadud elamusi	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada
	Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule	Tundes ära õpitud laulu (kuuldes nii melodiat kui sõnu), hakkab kaasa laulma	Tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants)	Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu

	Oskab eristada kuulamisel lihtsaid rütmipille tämbri järgi: kõlakarp, trumm, kuljused	Oskab eristada kuulamisel õpitud rütmipille: kõlakarp, trumm, kuljused, tamburiin	Oskab eristada tämbri ja kõla järgi õpitud rütmipille	Eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille
	Oskab mängida kaasa pulssi või rütmi muusika kuulamisel, liikumisel ja laulmisel kehapillil	Oskab mängida järgnevaid pille: kõlakarp, trumm, kuljused, tamburiin, kõlatoru, võrutrumm, kastanjett	Oskab mängida rütmi- ja meloodiapillid el (näit. taldrik, kõlaplaadid) lihtsamaid ostinaato kaasmänge (lühike korduv rütmi-, viisi- või meloodialõik	Mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge
	Oskab mängida rütmipille (näit. kõlakarp, trumm, kuljused) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks	Oskab ansambli mängu s osaledes alustada ja lõpetada koos teistega	Oskab mängida lastepillidel ja osaleb lastepilli ansambelis	Mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis
Sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile	Oskab end väljendada muusika meeleolu liikumise kaudu	Oskab muuta liikumist vastavalt muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumisele	Kõnnib, jookseb ja reageerib muusika tempo muutustele rütmiliselt täpselt	Liigub vastavalt muusika meeleolule

	Oskab tantsida, kasutades eakohaseid tantsuelemente (põlvetoetõnd ja põlvetoetõjook, koputamine, keerutamine jne)	Oskab esitada õpetajate seatud tantsu kasutades õpituid elemente	Liigub ja tantsib sünkroonis teistega, kasutades näiteks hüpakasammu ja otsejaloppi	Väljendab ennast loovalt muusikalise-rütmilise liikumise kaudu
--	---	--	---	--

Valdkond LIIKUMINE

EESMÄRGID:

- tahab liikuda ja tunneb rõõmu liikumisest;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid;
- suudab matkida täiskasvanut harjutuste sooritamisel.

SISU:

- kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- põhiliikumised;
- liikumismängud;
- erinevad spordialad;
- tants ja rütmika;
- talvealad;
- vaba aeg ja loodusliikumine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega (nt ujumine);
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema, mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

LIIKUMINE

Sõim	Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
1,5–3 aastaselt	3–4 aastaselt	4–5 aastaselt	5–6 aastaselt	6–7 aastaselt
Sooritab harjutusi aktiivselt, entusiastlikult.	Valib õpetaja korraldusel teiste riiete hulgast välja võimlemisriided, tunneb liikumisest rõõmu	Suudab pingutada sihipärase kehalise tegevuse nimel, arvestab aktiivses tegevuses rühmakaaslastega	Pingutab sihipärase kehalise tegevuse nimel, tegutseb aktiivselt individuaalselt ja grupis	Keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks
Liigub õpetaja juhendamisel ohutult	Teab elementaarseid hügieeni ja ohutusnõudeid	Sooritab harjutusi vastavalt õpetaja korraldustele sõnalise seletuse järgi, hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus	Kasutab erinevaid spordivahendeid (nt. võimlemiskepid, topispallid) ohutult, sobival viisil ja kohas	Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid
Sooritab juhendamisel asendeid ja liikumisi. Jookseb veereva vahendi (pall, rõngas) järel.	Sooritab põhiliikumisi õpetaja juhendamisel	Sooritab põhiliikumisi kombinatsioonide s ja õpitud harjutustes	Kasutab õhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes, sooritab harjutusi väikevahendeid kasutades	Sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised
Ronib ja roomab üle ja läbi väikeste takistuste.	Sooritab painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi õpetaja juhendamisel	Sooritab koordinaatsiooni, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi	Sooritab tasakaalu, painduvust, kiirust ja osavust Arendavaid harjutusi ronib varbseinal vahelduva sammu ja lisaülesannetega	Sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja Jõudu arendavaid harjutusi

Kõnnib piiratud pinnal. Säilitab sihi kõnnil ja jooksul. Hüpitab käes palli, jälgib selle suunda				
---	--	--	--	--

Tervisekasvatuses on õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgiks, et laps väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult. Õpetuse raames õpetatakse baasteadmisi tervisest ja tervislikust eluviisist, kujundatakse hoiakuid ja oskusi tervise hoidmiseks ning tugevdamiseks ning toetatakse laste emotsionaalset, kõlbelist ja sotsiaalset arengut. Lastele antakse algteadmisi tervislikust toitumisest ja õpetatakse lauakombeid. Lapsi õpetatakse hoolitsema puhtuse eest, hoidma korras soengut, korrastama voodit, puhastama rõivaid ja jalatseid, kasutama taskurätti, loputama suud peale sööki ja hoidma korras oma tegevuspaika. Last õpetatakse tualeti hügieeniliselt kasutama.

Tervisekasvatuse sisu:

- tunne iseennast ja oma keha;
- hügieen, terved hambad;
- õige toitumine, lauakombed, liikumine ja looduse tervistav mõju;
- vaimne tervis, eetiline ja väärtuskasvatus;
- mina ja teised, abivalmidus ja suhtlemine;
- ohud meie ümber;
- jalakäija ja jalgratturi ohutu liikumine ja liiklemine, turvavarustus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel

- valitakse tervise- ja liikluskasvatuse temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda;
- planeeritakse spetsiaalseid tervise- ja ohutusealaseid tegevusi, matku, pidusid, kohtumisi;
- lõimitakse erinevate valdkondade tegevuste, mängu ja igapäevaste toimingutega;
- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema.

Liikluskasvatuses on õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks:

- anda lastele üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks;
- jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse ja lasteaia liikluskeskkonnast. Lapse arendamine, õpetamine ja kasvatamine toimub elu ja ümbritsevat keskkonda käsitlevate teemade kaudu.

Liikluskasvatuse **sisu**:

- lasteaias on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lasteaia ja lapse koduümbruse liikluskeskkonnast;
- lapse arendamine ja kasvatamine toimub lapse elu ja ümbritsevat keskkonda käsitlevate teemade kaudu.

Liikluskasvatuses peab iga laps suutma:

- jälgida ja hinnata teda ümbritsevat liiklusolukorda;
- teadma liiklusõnnetusi põhjustavaid tüüpilisi olukordi ning oskama neid vältida.

Liikluskasvatuse eeldus on rakendada selliseid meetodeid, mis on rajatud laste aktiivsusele, arutlusele, hindamisvõimalusele.

Liiklusvestlus:

- tugineb laste kogemustel ning nende endi liikluskeskkondadel;
- tutvumine liiklusmärkidega;
- uurimis- ja jälgimisülesannete abil luua turvalisi ning mõistlikke tegutsemismudeleid.

11. Lasteaia huvitegevuse korraldamise põhimõtted

Lisaks rühma tegevustele võimaldab lasteaed lastele eestikeelset huvitegevust, mis toetab laste liikumisaktiivsust, varajast võõrkeeleõpet, arendab laste digipädevust ja toetab nende loovuse arengut ning eesti keele õpet.

- Huviringide avamisel arvestatakse laste vanust ja huvi, ringide täituvust, tegevusi, mis on lasteaiale südamelähedased ning võimalusel ka vanemate erisoove;
- Lapsevanem saab pakutavast valikust lapsele lasteaias valida maksimaalselt kolm;
- Huviringide valikul lähtume põhimõttest, et õppeaastal oleks valikus ka vähemalt üks huviring, mis on sobilik alates 3. eluaastast;
- Huviringid toimuvad pärast lõunast puhkepausi lasteaia lahtioleku ajal;
- Huvitegevust viiakse läbi lasteaia saalis, mängulas või söögisaalis;
- Huviringide tunniplaan on leitav lasteaia kodulehelt, Facebookist ning Eliisist;
- Huviringide eest tasub lapsevanem eraldi esitatud arve alusel otse huviringi läbiviivale ettevõttele;
- Huviringi juhendaja vastutab, et ringitegevuse lõppemisel on ruum korrastatud, vahendid oma kohtadele asetatud, aknad suletud ja valgustus kustutatud;
- Huviringi juhendaja teavitab lapsevanemat ja õppejuhti, kui huvitegevus jääb mingil põhjusel ära (juhendaja haigestub);
- Koostöös õppejuhiga leitakse tegevuse asenduseks sobiv aeg ning ka sellest teavitab ringijuhendaja ise nii lapsevanemaid ja õppe- ja arendusjuhti. Õppe- ja arendusjuht edastab info õpetajatele;
- Huviringi juhendaja võtab lapsed rühmast ning toob ka ise rühma tagasi – juhul kui ei ole kokku lepitud teisiti;
- Juhul kui huviringi toimumise aeg langeb laste õhtusele õueajale, siis läheb õpetaja ringis mitte osalevate lastega õue. Kui huviring lõppeb pärast õpetaja abi tööaja lõppu (kell 17.00), siis lapsevanem tuleb lapsele huviringi lõppemise ajaks vastu. Juhul kui vanem ei jõua lapsele vastu (erandkorras), siis huviringi läbiviija annab lapse üle õpetajale.

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

12. Lisad

Lisa 1 Rühma aastaaruanne

Asutusesiseseks kasutamiseks

Märge kuni:

Kehtib kuni:

Teabevaldaja: Sillamä Lasteaed Rukkilill

Rühma aastaaruanne

1. Rühma iseloomustus

Laste arv, vanuseline koosseis, laste arvu muutus aasta jooksul.

Kasvatustöö tingimused: mänguasjade, juhendite, atribuutide olemasolu

2. Lastetervisekaitse ja edendamine

Laste füüsilise arengu diagnostika, ravi- ja ennetusmeetmed, kehakultuur ja tervisetöö

Tegevus	
Vajab täiustamist	
Planeeritud tegevused parandamiseks	

3. Õppe- ja kasvatustöö

Mänguoskused

Kuidas kasutati mängu laste harimiseks, milliseid võtteid kasutati mängutegevuse arendamiseks, süžee sisu, lemmikmängud, kas lapsed saavad ise mängida

Tegevus	
Vajab täiustamist	
Planeeritud tegevused parandamiseks	

Kognitiivsed oskused

Oskus teadlikult juhtida oma kognitiivseid protsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Tegevus	
Vajab täiustamist	
Planeeritud tegevused parandamiseks	

Õpioskused

Laste oskus saada teavet, omandada teadmisi ja oskusi, uurida ja katsetada, rakendada teadmisi vabategevuses

Tegevus	
Vajab täiustamist	
Planeeritud tegevused parandamiseks	

Lisa 2 Teadmiste maht ja kvaliteet seitsmes õppetegevuse valdkonnas

Teadmiste maht ja kvaliteet seitsmes õppetegevuse valdkonnas

Diagnostika tulemused, arengu dünaamika, õppekava assimilatsiooni analüüs

Mina ja keskkond	
Keel ja kõne	
Eesti keel teise keelena	
Matemaatika	
Kunst	
Muusika	
Liikumine	
Vajab täiustamist	
Planeeritud tegevused parandamiseks	

Sotsiaalsed oskused

Laste oskus suhelda teiste inimestega, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, aktsepteerida ühiskonnas üldtunnustatud kombeid, lähtuda eetilistest hoiakutest.

Tegevus	
Vajab täiustamist	
Planeeritud tegevused parandamiseks	

Refleksiivsed oskused

Laste oskus teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, oskus oma käitumist kontrollida.

Tegevus	
Vajab täiustamist	
Planeeritud tegevused parandamiseks	

Lisa 3 Olulised sündmused õppeaastal

Olulised sündmused õppeaastal

Kuu	Lastega koos läbiviidud üritused	Vanematega koos läbiviidud üritused	Huvigruppidega läbiviidud tegevused (lasteaiad, koolid ja muud asutused)
September			
Oktoober			
November			
Detsember			
Jaanuar			
Veebruar			
Märts			
Aprill			
Mai			

Lisa 4 Lastetoetus

Lastetoetus

IP koostamine ja rakendamine, logopeediline abi, individualiseerimine

Tegevus	
Vajab täiustamist	
Planeeritud tegevused parandamiseks	

Lisa 5 Töö vanematega.

Töö vanematega.

Kohtumised vanematega, konsultatsioonid, individuaalsed vestlused

Tegevused	
Planeeritud tegevused parandamiseks	

Kuupäev:

Õpetajate allkirjad:

Lisa 6 VALDKOND «MINA JA KESKKOND»

VALDKOND «MINA JA KESKKOND»

Rühm:..... laste vanus.....

õppeaasta

Jrk nr	Lapse eesnimi ja perekonnanimi	Sotsiaalne keskkond: mina, pere ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, tähtpäevad, traditsioonid teised rahvused, käitumisreeglid, tervise hindamine, tervislik toit, inimese kehaosad; ohud ja ohutu käitumine	Looduslik keskkond: Loodus, muutused looduses, looduse keskkond, inimese mõju loodusele	Kunstlik keskkond: Ehitised, kodumasinad, jäätmed, transpordivahendid, ohutu jalakäija, ohitud vahendid, virtuaalne keskkond.	Märkused
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

19					
20					
	Kokku:	A-, V-, Ü-	A-, V-, Ü-	A-, V-, Ü-	

A – areneb V – vastab vanusele Ü – üle normi

Õpetajad:

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

Lisa 7 VALDKOND «MATEMAATIKA»

VALDKOND «MATEMAATIKA»

Rühm:..... laste vanus.....

õppeaasta

Jrk nr	Lapse eesnimi ja perekonnanimi	Hulk ja arvutamine	Suurus	Geomeetrilised kujundid	Orienteerumine ruumis	Orienteerumine ajas	Märkused
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

17							
18							
19							
20							
	Kokku:	A-, V- , Ü-	A- , V- , Ü-	A- , V- , Ü-			

A – areneb V – vastab vanusele Ü – üle normi

Õpetajad:

Lisa 8 VALDKOND «KUNST»

VALDKOND «KUNST»

Rühm:..... laste vanus.....

õppeaasta

Jrk nr	Lapse eesnimi ja perekonnanimi	Kunstitegevus	Voolimine	Aplikatsioon	Konstrueerimine	Märkused
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

16						
17						
18						
19						
20						
	Kokku:	A-, V- , Ü-	A- , V- , Ü-	A- , V- , Ü-		

A – areneb V – vastab vanusele Ü – üle normi

Õpetajad:

Lisa 9 VALDKOND «MUUSIKA»

VALDKOND «MUUSIKA»

Rühm:..... laste vanus.....

õppeaasta

Jrk nr	Lapse eesnimi ja perekonnanimi	Muusika kuulamine	Laulmine	Muusikaline-rütmiline liikumine	Muusikainstrumentide kasutamine	Märkused
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

18						
19						
20						
	Kokku:	A-, V- , Ü-	A- , V- , Ü-	A- , V- , Ü-		

A – areneb V – vastab vanusele Ü – üle normi

Õpetajad:

Lisa 10 VALDKOND «KEEL JA KÕNE»

VALDKOND «KEEL JA KÕNE»

Rühm:..... laste vanus.....

õppeaasta

Jrk nr	Lapse eesnimi ja perekonnanimi	Häälde arendamine	Grammatilise kõne kujundamine	Sõnavara	Sidusa kõne olemasolu	Märkused
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

18						
19						
20						
	Kokku:	A-, V- , Ü-	A- , V- , Ü-	A- , V- , Ü-		

A – areneb V – vastab vanusele Ü – üle normi

Õpetajad:

Lisa 11 EESTI KEELE TEISE KEELENA

EESTI KEELE TEISE KEELENA

.....õ/a

Rühm:

Jrk nr	Nimi ja perekonna nimi	Sõnavara		Hääldamise korrektsus	Iseseisvalt kasutatavad sõnad	Lause moodustamine	Lapse aktiivsus tegevuses	Luuletuste ja laulumängude omandamine
		Passiivne	Aktiivne					
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

15								
16								
17								
18								
19								
20								
21								
	Kokku:							

A – areneb V – vastab vanusele Ü – üle normi

Õpetajad:

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

Lisa 12 VALDKOND «LIIKUMINE»

VALDKOND «LIIKUMINE»

Rühm:..... laste vanus.....

õppeaasta

Jrk nr	Lapse ees- ja perekonnanimi	Põhiliikumised	Liikumismängud	Ujumine	Võimlemine	Märkused
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

19						
20						
	Kokku:	A-....% V-....% , Ü- ...%	A-...% , V-...% , Ü- ...%	A-....% , V.....% , Ü.....%	A.....% , V-% , Ü.....%	

A – areneb V – vastab vanusele Ü – üle normi

Õpetajad:

Lisa 13 Individuaalne arenduskava lapse arengu põhivaldkondade kaupa

Lasteasutus: Sillamäe Lasteaed Rukkilill

INDIVIDUAALNE ARENDUSKAVA ajavahemikul

1. Üldosa

Lapse nimi

Sünniaeg:

Varasem arengulugu, lapse arengutaseme kirjeldus ja analüüs antud ajahetkel

2. Arendustegevuse üldised tingimused:

Spetsialistide teenused:

Õpetajate töövormid:

Arendustöö üldesmärgid:

3. Oskuste kirjeldus arengu põhivaldkondade kaupa.

Arenguvaldkond	Eesmärgid	Oskused	Märkused
Kognitiivsed oskused			
Sotsiaalsed oskused Kommunikatsioon			
Motoorika			
Eneseteenindus			

4. IAK koostajad ja osalejad

Õpetaja:

Allkiri:

Õpetaja: Allkiri:

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

Lapsevanem:

Allkiri:

5.IAK kokkuvõte

Saavutatud individuaalsed eesmärgid ja omandatud oskused:

Lisa 14 Ankeet lapsevanemale

Анкета для родителей

Ankeet lapsevanemale

1. Сведения о ребенке

Info lapse kohta

Имя ребенка, фамилия, (напишите как в паспорте)

Lapse nimi, perekonnanimi

Личный код

Isikukood

Какое имя предпочитает

Hellitusnimi

Легко ли рассмешить ребенка

Kas on kerge last naerma panna

Испытывает ли трудности в общении

Kas on raskusi suhtlemisel

- с детьми

lastega

- взрослыми

täiskasvanutega

Любимая пища

Lemmiktoit

Нелюбимая пища

Mida laps ei armasta süüa

Как просыпается утром Kuidas

laps ärkab hommikuti

-активен, в хорошем настроении

Aktiivne, heas tujus

- с капризами, лучше чувствует себя часам к 11

Kapriisne, paremini tunneb ennast kella 11 ajal

В играх с детьми

Mängus lastega

- лидер, активен

Liider, aktiivne

- легко присоединяется к играющим

Kergesti lülitub mängu

- испытывает трудности

On raskusi

- любит играть один

Meeldib mängida üksi

Любимая игрушка, игры

Lemmikmänguasi, mängud

Интересы

Huvid

- лепка, рисование, конструирование

Voolimine, joonistamine, konstrueerimine

- подвижные игры, физическая активность

Liikumismängud, füüsiline aktiivsus

- книги, познавательные игры

Raamatud, õppemängud

2. Сведения о родителях

Info lapsvanemate kohta

EMA

МАМА

Ф.И.О

Nimi, perekonnanimi

Образование Haridus

Место работы

Töökoht

Должность

Amet

ISA

ПАПА

Ф.И.О

Nimi, perekonnanimi

Образование Haridus

Место работы

Töökoht

Должность

Amet

3. Состав семьи

Perekonnaliikmed

4. Домашний адрес + телефоны домашний, родителей, бабушек и т.д.

Kodune aadress, telefoni numbrid (ema, isa, vanaema jne)

5. Что желаете дополнительно сообщить о ребенке

Mida soovite lisada lapse kohta

Lisa 15 Lapsevanemaga arenguvestluse tulemus

Lapsevanemaga arenguvestluse tulemus

Lapse ees- ja perekonnanimi.....

Vanus.....

Kuupäev.....

Arenguvestlusel osalesid:

Õpetajad.....

Lapsetevanemad.....

Lapse tugevad

küljed.....

.....

.....

.....

Toetavad

tegevused.....

.....

.....

.....

Lastevanematele

.....

.....

Õpetajatele.....

.....

.....

Tagasiside

.....

.....

.....

.....

.....

Lapsevanema allkiri.....

Õpetaja allkiri.....

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

Lisa 16 Laste kõne arengu uurimine

Laste kõne arengu uurimine

Sillamäe lasteäed Rukkilill

Rühm*Kuupäev*

[illegible]

[illegible]

Logopeed..... Allkiri..... H

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

Lisa 17 Kõne uurimine

Kõne uurimine

Sillamäe lasteaed

Rukkilill

Lapse nimi ja perekonnanimi..... Sünnipäev.....

Hääldamine															Sõnavara			Kõne grammatiline ehitus				Häälikuline analüüs				Märkus	
Sisihäälikud					Susisevad				Sonoorsed				Teised häälikud	Artikulaatorid	Diktatsioon	Sõnastik	Sõnavara	Üldisavaldamised	Kõne eestaste rääkimine	Fraseerimine	Kõne grammatika	Jutustus	Rõhutamata sh ääl	Rõhutatud hääli	Rõhutamata hääli	Hääliku te järgnevus	
с	сь	з	зь	ц	ш	ж	ч	щ	л	ль	р	рь															

B – kõrgtase		

C – kesktase

H-madal tase

Logopeedi allkiri

Lisa 18 Korrektsioonitöö

Asutuse siseseks kasutamiseks
Kehtib kuni

Korrektsioonitöö

Nimi ja perekonnanimi..... rühm.....

Kuupäev	Töö sisu

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

Lisa 19 Laste kõne arengu logopeediline monitooring.

Sillamäe Lasteaia Rukkilill

Asutuse sisseseks kasutamiseks. Kehtib kuni

Laste kõne arengu logopeediline monitooring. Rühm 20 / 20 õppeaasta

Logopeed

1. Esimene diagnostika Kuupäev..... allkiri.....
2. Vaheline diagnostika Kuupäev..... allkiri.....
3. Viimane diagnostika Kuupäev..... allkiri.....

№	Nimi ja perekonnanimi	Sünniaasta kuupäev	Sõnavara			Kõne grammatika			Sõnade silbistruktuur			Sidus kõne			Häälikute haldamine			Häälikuline analüüs		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
1																				
2																				
3																				
4																				

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

5																				
6																				
7																				
8																				
9																				
10																				
11																				
12																				
13																				
14																				
15																				
16																				
17																				

Muutmata ...; Korrektsiooni alg...; Osaliselt parandatud...; Praktiliselt parandatud ...; Täielikult parandatud....

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

Lisa 20 Häälikute hääldamise logopeediline uurimine.

Asutuse sisseseks kasutamiseks. Kehtib kuni

Häälikute hääldamise logopeediline uurimine.

Rühm.....20.....- 20.....õppeaasta

1. Esimene diagnostika kuupäev.....
2. Viimane diagnostika kuupäev.....

allkiri.....
allkiri.....

Nimi ja Perekonnanimi	Vanus	с	с`	з	з`	ц	ш	ж	ч	щ	л	л`	р	р`	märkus
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																
21																
22																

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

23																
24																
25																
26																
27																
28																